

آموزش پژوهش محور

حجت الاسلام و المسلمین مهدی گودرزی

با توجه به اینکه در سال‌های اخیر، مسئولین پژوهش حوزه‌ها، خصوصاً حوزه تهران، عنایت ویژه‌ای به پژوهش کرده‌اند، لازم است آسیب‌شناسی لازم در مباحث مربوط به پژوهش صورت گیرد. یکی از مباحثی که شاید در میان حوزه‌ها از دیگر مباحث مربوط به پژوهش، کمتر به آن اهتمام شده، توجه به آموزش صحیح و پژوهش محور، به عنوان مقدمه پژوهش است. منشأ برخی از ایراداتی که ممکن است به بسیاری از طلاب در اصل نوشتن مقاله گرفته شود، نوع آموزشی است که حوزه‌ها به طلاب ارائه می‌دهند. در اینجا این سؤال جدی مطرح است که چرا بسیاری از طلاب تمایلی به انجام تحقیقات علمی ندارند؟ شاید یکی از مهم‌ترین عوامل آن، همین کیفیت و نوع آموزش غیر صحیح در بسیاری از حوزه‌های علمیه است.

البته شایان ذکر است که پژوهش و آموزش، با یکدیگر رابطه‌ای دو سویه دارند؛ یعنی هر مقدار که به آموزش پژوهش محور و متناسب با مقاطع مختلف تحصیلی، اهمیت داده شود و راهکارهای مناسب برای اجرای صحیح آن اجرا شود، اما به نفس پژوهش، کمتر توجه شود، باز هم در طول زمان، این آموزش، سیر نزولی خواهد داشت و طراوت و دقت علمی در محیط‌های آموزشی رو به کاستی خواهد رفت.

باید روحیه پرسشگری را در طلاب نهادینه کرد. باید به آن‌ها آموخت در هر مسأله‌ای که ذهن‌شان را درگیر می‌کند، سؤال کنند. و البته به مرور زمان، خوب سؤال کردن را به آن‌ها آموخت. در مرحله بعد باید آموخت حتی در مسائلی که دغدغه‌ای در ذهن‌شان ایجاد نکرده، تأمل کنند و به لوازم آن بیندیشند تا استفهام و پرسش، به عنوان مرحله اول پژوهش برایشان ایجاد شود. زمانی که در ذهن و نهاد طلبه، پرسشگری نهادینه شد، عملاً مسأله‌سازی هم اتفاق می‌افتد. در مراحل بالاتر، باید آموزش داد که چگونه سؤالات خود را به مسأله تبدیل کنند. اگر بر این روش اصرار بورزیم، قطعاً فوائد فراوانی بر آن مترتب است.

امید است با طی این فرایند و برگزاری چنین کارگاه‌هایی، سطح علمی و پژوهشی طلاب، ارتقا یافته و عرصه دانش پژوهی و اثرگذاری علمی برای حوزه‌ها بیش از پیش فراهم گردد.